

Helsinki

Viikinkallion pientaloalueen rakennusinventointi

Sini Moilanen
Jouko Kunnas

Viikinkallion pientaloalueen rakennusinventointi

Sini Moilanen, Jouko Kunnas

Kannen kuva | Näkymä Pornaistenkujalta | Sini Moilanen 2022

Julkaisija | Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Alueen kehittyminen.....	2
3	Rakennusten arvoluokitus	7
4	Alueen arvokkaat rakennukset	8
4.1	Viikintie 10	8
4.2	Viikinmäentie 4 / Viikintie 20	9
4.3	Pornaistenkuja 1 / Viikinmäentie 6	10
5	Alueen muut inventoidut rakennukset	11
5.1	Viikinmäentie 1	11
5.2	Viikinmäentie 2a	12
5.3	Viikinmäentie 2b	13
5.4	Viikinmäentie 3	14
5.5	Viikinmäentie 5	15
5.6	Viikinmäentie 7	16
5.7	Viikinmäentie 8-12, 16	17
5.8	Viikinmäentie 9a ja 9b / Sahamylyntie 1	18
5.9	Viikinmäentie 11 / Sahamylyntie 2	19
5.10	Viikinmäentie 13	20
5.11	Viikinmäentie 14	21
5.12	Viikinmäentie 15 ja 17	22
5.13	Viikinmäentie 19	23
6	Lähteet.....	24

1 Johdanto

Tämä rakennusinventointi on tehty Viikinkallion pientaloalueelta Helsingistä Viikinrannan osayleiskaavatyötä varten. Inventoinnin ovat laatineet FM Sini Moilanen ja arkkitehti Jouko Kunnas Helsingin kaupungilta. Työtä on lisäksi ohjannut arkkitehti Sakari Mentu Helsingin kaupungilta.

Tarkastelualue käsittää rakennetun alueen Viikinmäentien ympärillä. Alueella on yhteensä 18 kiinteistöä. Alueella on rivitaloja, kerrostaloja ja joitain yhden tai useamman asunnon pientaloja. Alue on rakentunut pääosin 1950-luvulta alkaen. Uusimmat rakennukset ovat vuodelta 2006. Vanhimmat kaksi puurakenteista pientaloa on rakennettu 1800- ja 1900-lukujen taitteen tienoilla.

Suurin osa rakennuksista on rivi- tai kerrostaloja, pääosin punatiilellä verhottuja. Kokonaisuudesta poikkeavia rakennuksia ovat pientalot sekä Viikinmäentie 13 kahden asunnon talo. Myös 1960-luvulla rakennettu valkoiseksi rapattu Viikinmäentie 5 eroaa julkisivultaan muista kerrostaloista. Alueen vanhimmat rakennukset ovat 1890 rakennettu liike- ja asuinrakennus (Viikinmäentie 20) sekä vuonna 1902 rakennettu pientalo (Pornaistenkuja 1). Kaikkien rakennusten pihapiirit ovat vehreitä, alueella on mm. hyvässä kasvussa olevia omenapuu-, pensas- ja perennaistutuksia. Osassa rakennuksissa on villiviinin valtaamia, huomattavan vehreitä julkisivuja.

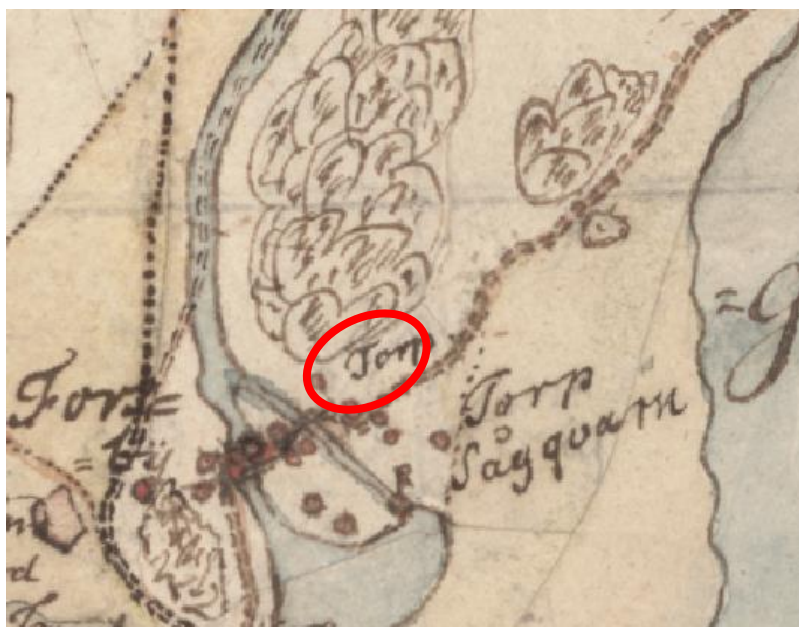
Alueen historiaa on tarkasteltu historiallisen kartta-aineiston avulla. Helsingin rakennusvalvonnan arkistosta on saatu tietoja yksittäisistä rakennuksista. Monista alueen rakennuksista on saatavilla alkuperäisiä pää- ja/tai asemapiirustuksia. Arkistomateriaalia ei ollut saatavilla 1890 ja 1902 valmistuneista pientaloista. Arkisto- ja kartta-aineiston lisäksi Sini Moilanen on tehnyt alueella maastokäynnin 11.8.2022. Maastokäynnin aikana tarkastelualueen rakennusten nykytilaa on arvioitu ja rakennukset on valokuvattu.

Inventoinnin aluksi kuvaillaan alueen kehittymistä 1700-luvulta lähtien historiallisen kartta-aineiston pohjalta. Tämän osion jälkeen kustakin rakennuskokonaisuudesta kuvataan kohdekorteissa rakennuksen ja tontin perustiedot valokuvien kera. Kohdekortissa esitetään myös mahdollinen arvio ja kohteen arvoluokitus. Mikäli kohteella ei ole erityisiä arvoja, tätä kuvailua ei ole. Arvotuksen keskeisiä kriteerejä ovat tässä inventoinnissa olleet kohteen erityisyys ja ainutlaatuisuus sekä arkkitehtoninen laatu, johon sisältyy myös kohteen suhde ympäristöönsä. Paikallishistoriallista, tiettyihin henkilöihin tai tapahtumiin liittyviä arvoja ei tutkimuksessa tarkemmin kartoitettu, eikä niitä tullut esiin.

Kuva 1. Inventointialue.

2 Alueen kehittyminen

Kuva 2. Pitäjänkartassa 1749 nykyinen Viikintie on alueen pääkulkuyhteys. Viikinmäentien nykyisellä alueella sijaitsee yksi torppa. Kallioalue Vantaanjoen ja maantien välissä hallitsee maisemaa. Summittainen aluerajaus punaisella. Pitäjänkartta 1749.

Kuva 3. Ote Kuninkaankartasta vuosilta 1780–1782. Kartan tarkkuus ei ole niin suuri kuin pitäjänkartan. Asutus on keskittynyt Vantaanjoen suulle. Tielinjan pohjoispuolella, tien ja Vantaanjoen välissä on metsäinen selänne, jolla on kallioalueita. Summittainen aluerajaus punaisella. Kuninkaankartta 1780–1782.

Kuva 4. Senaatinkartassa nykyisen Viikintien pohjoispuolella on jo useampia asuinrakennuksia sekä muita rakennuksia. Summittainen aluerajaus punaisella. Senaatinkartta 1870–1907.

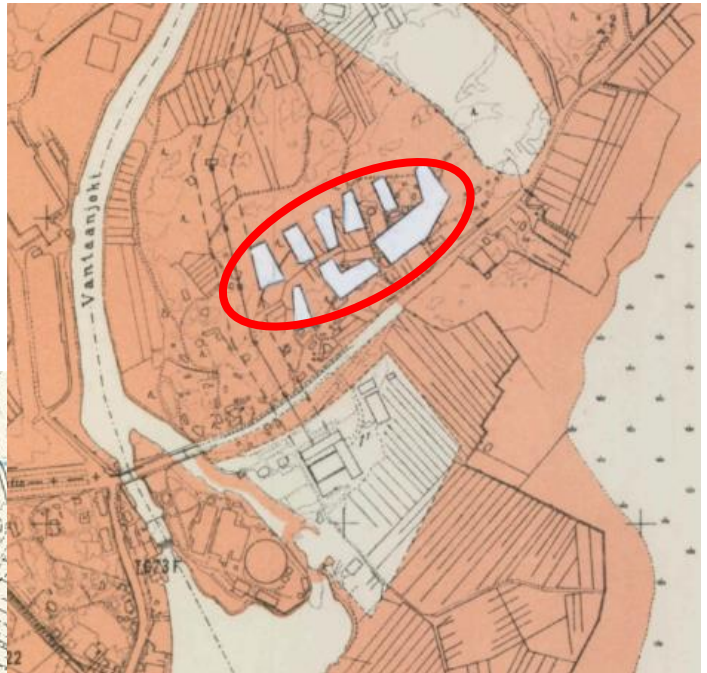

Kuva 5. Vuonna 1925 Viikintien alueella asutus on laajentunut koilliseen. Karttaan on piirretty aikanaan myös kohteita, jotka eivät ole ikinä toteutuneet. Summittainen aluerajaus punaisella. Helsingin kaupungin kartta 1925.

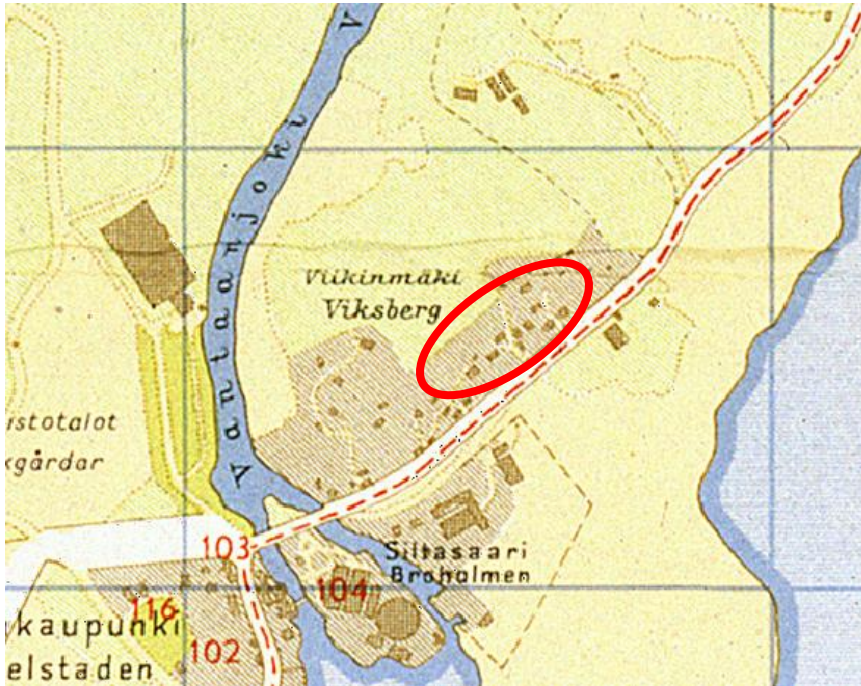

Kuva 8. Alueella on 1940 paljon rakennuskantaa, josta myöhemmin on purettu kaikki paitsi Pornaistenkuja 1 sekä Viikintie 10 ja 20. Alueen luoteisosassa on peltoja. Pornaistenkuja 1 on ympäröity keltaisella, Viikintie 20 sinisellä ja Viikintie 10 vihreällä. Summittainen aluerajaus punaisella. Ote vuoden 1943 ortokuvasta.

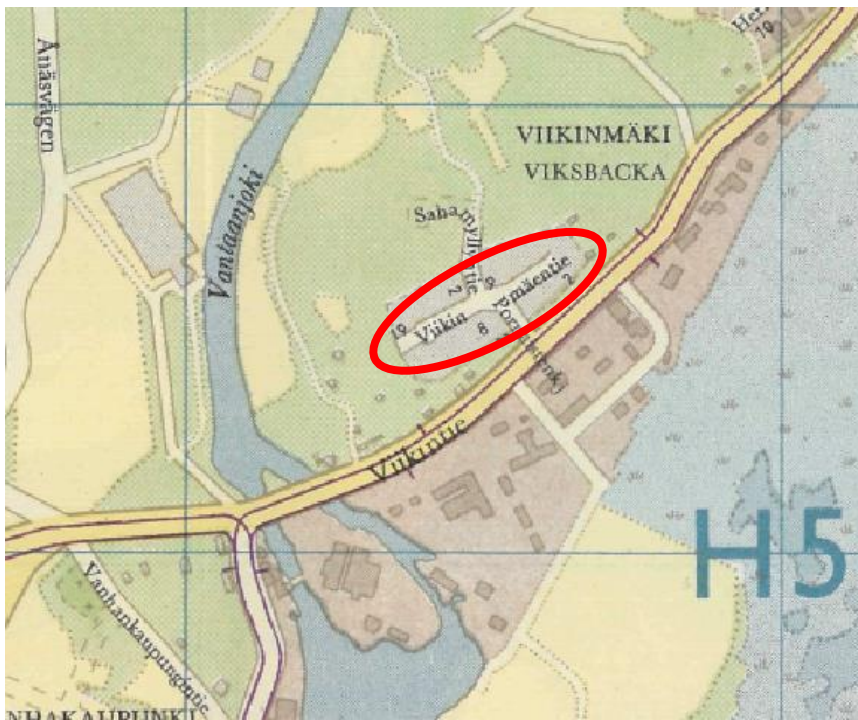
Kuva 7. Nykyisiä tontteja erottuu jo vuoden 2045 kiinteistökartassa. Summittainen aluerajaus punaisella. Kiinteistökartta 1945.

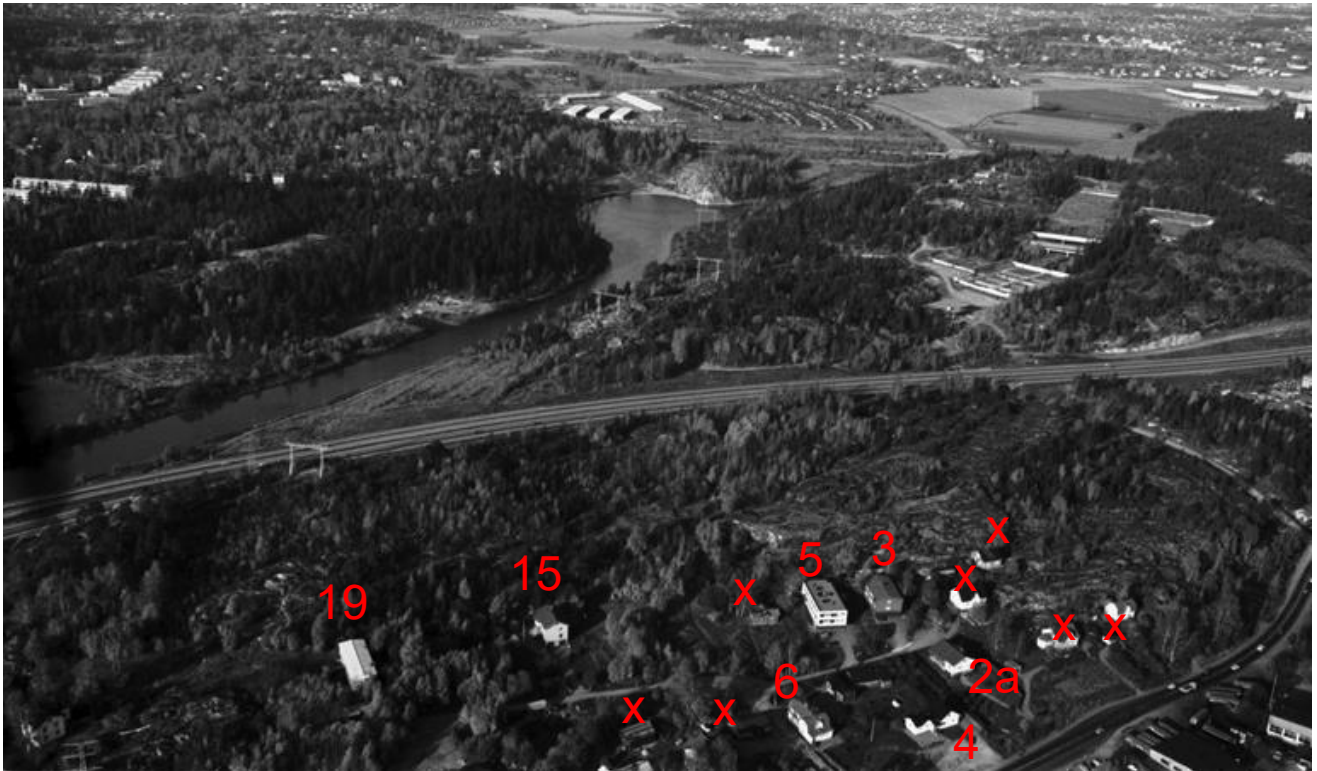
Kuva 6. Ote kiinteistökartasta vuodelta 1959. Nykyinen tonttijako ja katualueet ovat jo muodostuneet. Summittainen aluerajaus punaisella. Kiinteistökartta 1945.

Kuva 9. Ote kartasta vuodelta 1952. Rakennukset ovat sijoittuneet Viikintien tuntumaan. Summittainen aluerajaus punaisella. Helsingin matkailijakartta 1952.

Kuva 10. Ote kartasta vuodelta 1962. Alueen nykyinen hahmo alkaa saada muotoaan. Sahamyllyntie, Viikinmäentie ja Pornaistenkuja on piirretty karttaan. Summittainen aluerajaus punaisella. Helsingin keskustan kartta 1962.

Kuva 11. Viistoilmakuva vuodelta 1970. Lahdenväylä kulkee kuvan poikki, ja Viikinmäki jää kuvan alalaitaan. Kuvan oikeassa alalaidassa näkyy bussivarikko Viikinmäentien reunassa. Kuvaan on merkitty rakennettujen talojen osoitenumerot Viikinmäentiellä. Puretut rakennukset on merkitty x:llä. Kuva Simo Rista, Helsinki 1970.

Kuva 12. Rakennusten ikäjakauma. Tarkastelualue on rajattu punaisella.

3 Rakennusten arvoluokitus

Rakennukset on luokiteltu seuraavilla periaatteilla:

Luokkaan 1 kuuluvat erityisen merkittävät kohteet, joilla on suuri paikallinen arvo ja myös mahdollisesti valtakunnallista merkitystä. Näihin kohteisiin sisältyy useita arvonäkökulmia tai erittäin vahva yksi peruste. Suojelusuositus: Rakennuksia ei saa purkaa. Kohtuullisen pieniä muutoksia sallitaan, mutta ne tulee tehdä harkiten ja rakennuksen kulttuurihistoriallisia ominaispiirteitä kunnioittaen.

Luokkaan 2 kuuluvat merkittävät kohteet, jotka ovat paikallisesti, mahdollisesti kokonaisuuden osana tärkeitä. Kohteet ovat vähintään kohtalaisen hyvin säilyneitä ja edustavat paikallisen rakennuskulttuurin arvokasta osaa. Ne sisältävät yleensä useita arvonäkökulmia. Suojelusuositus: Rakennuksia saa purkaa vain erityisen pakottavasta syystä, joka täytyy perustella alan asiantuntijoita apuna käyttäen. Mahdollisissa muutoksissa tulee säilyttää rakennusten historiallinen ilme. Kevyet ja pienehköt laajennukset ovat mahdollisia.

Luokkaan 3 kuuluvat maisemallisesti tai historiallisesti arvokkaat kohteet. Joissakin tämän luokan kohteissa on tehty muutoksia, mutta niillä on edelleen historiallista arvoa tai ne ovat mahdollisesti osana arvokkaampaa kokonaisuutta. Suojelusuositus: Rakennukset tulisi pyrkiä säilyttämään. Muutokset tulisi tehdä rakennusta kunnioittaen, vaikka suuremmatkin laajennukset ovat mahdollisia. Laajennukset tulisi toteuttaa kuitenkin rakennuksen muodon ja koon sekä ympäristön ehdoilla.

Kohteilla, joille ei ole esitetty luokitusta, ei ole katsottu olevan erityistä rakennushistoriallista arvoa.

4 Alueen arvokkaat rakennukset

Kuva 13. Viikintie 10.

4.1 Viikintie 10

Osoite	Viikintie 10
Kortteli	1
Tontti	8
Tontin ala	1303
Valmistunut	1932–1945 välisenä aikana (ilmakuvista päätelty)
Kerrosala	-
Tehokkuus	-
Rakennustyyppi	pientalo
Suunnittelija	-
Luokitus	2
Arvio	Yksi alueen vanhimmista rakennuksista. Hyvin säilynyt selkeäpiirteinen pientalo, joka on jäänyt ympäristössään yksinäiseksi lajinsa edustajaksi.

Kuva 14. Viikintie 10 pihan puolelta.

4.2 Viikinmäentie 4 / Viikintie 20

Osoite	Viikinmäentie 4 / Viikintie 20
Kortteli	3
Tontti	8
Tontin ala	1303
Valmistunut	1890
Kerrosala	185
Tehokkuus	
Rakennustyyppi	pientalo
Suunnittelija	1960 muutokset kahvibaariksi O. Anderson?
Luokitus	2
Arvio	Alueen vanhin rakennus, julkisi- vut ajanmukais- tettu todennäköi- sesti 1950–60- luvulla. 1960 se- katavarakaupan tilalle perustettu kahvibaari toimi 2020-luvun al- kuun saakka. Paikallishistorial- lista arvoa.

Kuva 15. Kuvan vasemmassa reunassa vaalea Viikintie 20. Viikintien toisella puolella on toiminut bussivarikko. Simo Rista 1970.

Kuva 16. 1890 valmistunut Viikintie 20. Vasen puoli toimi sekatavarakauppana vuoteen 1960, minkä jälkeen kahvibaarina aina 2020-luvun alkuun. Oikea puoli on ollut asuinkäytössä. Näkymä Viikintieltä.

4.3 Pornaistenkuja 1 / Viikinmäentie 6

Osoite	Pornaistenkuja 1
Kortteli	3
Tontti	9
Tontin ala	1298
Valmistunut	1902
Kerrosala	-
Tehokkuus	-
Rakennustyyppi	pientalo
Suunnittelija	-
Luokitus	2
Arvio	Alueen toiseksi vanhin rakennus vuodelta 1902. Maisemallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävä sijainti Pornaistenkujan varrella. Rakennus on säilynyt hyvin.

Kuva 17. Pornaistenkuja 1 pääty, taustalla talousrakennus.

Kuva 18. Pornaistenkuja 1, kadunpuoleinen julkisivu.

5 Alueen muut inventoidut rakennukset

5.1 Viikinmäentie 1

Osoite	Viikinmäentie 1
Kortteli	3
Tontti	6
Tontin ala	1418
Valmistunut	1986
Kerrosala	496
Tehokkuus	0,35
Rakennustyyppi	Rivitalo
Suunnittelija	Matti Lieto
Luokitus	-
Arvio	-

Kuva 19. Viikinmäentie 1, näkymä kadulta.

5.2 Viikinmäentie 2a

Osoite	Viikinmäentie 2a
Kortteli	3
Tontti	10
Tontin ala	892
Valmistunut	1991
Kerrosala	312
Tehokkuus	0,35
Rakennustyyppi	Rivitalo
Suunnittelija	Shelter Oy
Luokitus	-
Arvio	-

Kuva 20. Viikinmäentie 2a, näkymä kadulta.

5.3 Viikinmäentie 2b

Osoite	Viikinmäentie 2b
Kortteli	3
Tontti	11
Tontin ala	892
Valmistunut	1959
Kerrosala	-
Tehokkuus	-
Rakennustyyppi	Kahden asunnon talo
Suunnittelija	Eero Jaki (?)
Luokitus	-
Arvio	-

Kuva 21. Viikinmäentie 2b, näkymä kadulta. Rakennuksessa on kaksi asuntoa.

5.4 Viikinmäentie 3

Osoite	Viikinmäentie 3
Kortteli	3
Tontti	4
Tontin ala	1159
Valmistunut	1969
Kerrosala	405
Tehokkuus	0,35
Rakennustyyppi	kerrostalo
Suunnittelija	O. Nummi?
Luokitus	-
Arvio	-

Kuva 22. Viikinmäentie 3, pääsisäänkäynti.

Kuva 23. Viikinmäentie 3, julkisivu.

Kuva 24. Viikinmäentie 3.

5.5 Viikinmäentie 5

Osoite	Viikinmäentie 5
Kortteli	3
Tontti	4
Tontin ala	1448
Valmistunut	1967
Kerrosala	703
Tehokkuus	0,49
Rakennustyyppi	Kerrostalo
Suunnittelija	Olavi Kyllönen
Luokitus	-
Arvio	-

Kuva 25. Viikinmäentie 5, sisäänkäynti.

Kuva 26. Viikinmäentie 5, näkymä kadulta.

5.6 Viikinmäentie 7

Osoite	Viikinmäentie 7
Kortteli	3
Tontti	12
Tontin ala	1690
Valmistunut	2006
Kerrosala	664
Tehokkuus	0,39
Rakennustyyppi	Rivitalo
Suunnittelija	Ark.tsto Huhtiniemi ja Söderholm
Luokitus	-
Arvio	-

Kuva 27. Viikinmäentie 7.

5.7 Viikinmäentie 8-12, 16

Osoite	Viikinmäentie 8–12, Viikinmäentie 16
Kortteli	1
Tontti	7, 6
Tontin ala	7605
Valmistunut	1985
Kerrosala	2069
Tehokkuus	0,34
Rakennustyyppi	Rivitalo, muu asuinkerrostalo, rakennuksia yhteensä 8
Suunnittelija	Ark.tsto Järvinen–Valjakka
Luokitus	-
Arvio	-

Kuva 28. Viikinmäentie 16 H

Kuva 29. Viikinmäentie 8–12 E ja F. Näkymä Viikinmäentieltä.

Kuva 30. Viikinmäentie 8–12. Vasemmalla F, oikealla G. Näkymä sisäpihalta.

Kuva 31. Viikinmäentie 8–12 G. Näkymä Pornaistenkujan suunnalta.

5.8 Viikinmäentie 9a ja 9b / Sahamylyntie 1

Osoite	Viikinmäentie 9a ja 9b / Sahamylyntie 1
Kortteli	3
Tontti	12
Tontin ala	1690
Valmistunut	2006
Kerrosala	664
Tehokkuus	0,4
Rakennustyyppi	Rivitalo
Suunnittelija	Ark. tsto Juha Aalto-Setälä
Luokitus	-
Arvio	-

Kuva 32. Viikinmäentie 9a.

Kuva 33. Viikinmäentie 9b.

5.9 Viikinmäentie 11 / Sahamylyntie 2

Osoite	Viikinmäentie 11 / Sahamylyntie 2
Kortteli	3
Tontti	14
Tontin ala	1039
Valmistunut	1985
Kerrosala	364
Tehokkuus	0,35
Rakennustyyppi	Rivitalo
Suunnittelija	Ark. tsto Reijo Ailus
Luokitus	-
Arvio	-

Matala yksikerroksinen rivitalo, jossa punat

Kuva 34. Viikinmäentie 11, näkymä Sahamylyntieltä.

Kuva 35. Viikinmäentie 11, näkymä Viikinmäentieltä.

5.10 Viikinmäentie 13

Osoite	Viikinmäentie 13
Kortteli	3
Tontti	15
Tontin ala	1262
Valmistunut	1954
Kerrosala	260
Tehokkuus	0,21
Rakennustyyppi	kahden asunnon talo
Suunnittelija	Nummi?
Luokitus	-
Arvio	-

Kuva 36. Viikinmäentie 13, näkymä Viikinmäentieltä.

5.11 Viikinmäentie 14

Osoite	Viikinmäentie 14
Kortteli	1
Tontti	5
Tontin ala	1497
Valmistunut	1970
Kerrosala	469
Tehokkuus	
Rakennustyyppi	rivitalo
Suunnittelija	O. Jokelainen
Luokitus	-
Arvio	-

Kuva 37. Viikinmäentie 14. Villiviinin peittämä julkisivu.

Kuva 38. Viikinmäentie 14.

5.12 Viikinmäentie 15 ja 17

Osoite	Viikinmäentie 15, Viikinmäentie 17
Kortteli	3
Tontti	16, 17
Tontin ala	2574
Valmistunut	1985
Kerrosala	850
Tehokkuus	0,33
Rakennustyyppi	rivitalo
Suunnittelija	Ark. tsto Reijo Ailus
Luokitus	-
Arvio	-

Kuva 39. Viikinmäentie 15.

Kuva 40. Viikinmäentie 17

5.13 Viikinmäentie 19

Osoite	Viikinmäentie 19
Kortteli	3
Tontti	18
Tontin ala	1378
Valmistunut	1963
Kerrosala	420
Tehokkuus	0,30
Rakennustyyppi	rivitalo
Suunnittelija	-
Luokitus	-
Arvio	-

Kuva 41. Viikinmäentie 19 julkisivua.

Kuva 42. Viikinmäentie 19 takapihalta nähtynä.

6 Lähteet

Arkistot

ARSKA. Helsingin kaupungin rakennusvalvontapalvelut. Rakennuspiirustukset.

Kartat

Helsingin kaupungin kartta 1925. Helsingin kaupungin kartta - Karta över Helsingfors stad; kartta, Helsingin kartta. Suunnittelija Mättö W.; Valmistaja 1925 Ab F.Tilgmann Oy.

<https://www.finna.fi/Record/hkm.HKMS000005:00000v7m..> Helsingin karttapalvelu osoitteessa <https://kartta.hel.fi/>.

Helsingin keskustan kartta 1962. Helsingin karttapalvelu osoitteessa <https://kartta.hel.fi/>.

Helsingin matkailijakartta 1925. Helsingin kaupunki. Helsingin karttapalvelu osoitteessa <https://kartta.hel.fi/>.

Kiinteistökartta 1945. Helsingin kaupunki. Helsingin karttapalvelu osoitteessa <https://kartta.hel.fi/>.

Kiinteistökartta 1959. Helsingin kaupunki. Helsingin karttapalvelu osoitteessa <https://kartta.hel.fi/>.

Pitäjänkartta 1749. Helsingin pitäjänkartta 1749. Helsingin kaupunki, paikkatietoaineistot. Riksarkivet.

Kuninkaankartasto 1780–1782. Helsingin kaupunki, paikkatietoaineistot. Riksarkivet.

Helsingin ortoilmakuva 1943. Helsingin kaupunki.

Senaatin kartasto 1870–1907. Helsingin kaupunki, paikkatietoaineistot. Kansallisarkisto, Digitaalarkisto.

Aluerajauskartta Tuomas Lehtonen.

Valokuvat

Risto, Simo 12.10.1970. Viistoilmakuva Viikinmäki. Helsinki. Helsingin kaupunginmuseo. <https://www.finna.fi/Record/hkm.HKMS000005:km0000nwr3?imgid=1>

Risto Simo 09.1970. Viikintie 20. Helsinki. Helsingin kaupunginmuseo. <https://www.finna.fi/Record/hkm.HKMS000005:km0000o0ju?imgid=1>

Vuoden 2022 kuvat Sini Moilanen, Viikintie 10 Jouko Kunnas.

Helsinki

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii Helsingin kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, rakennusvalvonnasta sekä ympäristöön liittyvistä palveluista.